

PRAWO ADMINISTRACYJNE

DOWODY OSOBISTE. DOKUMENTY PASZPORTOWE.
ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

mgr Adrian Porwich
Zakład Prawa Administracyjnego
Instytut Nauk Administracyjnych
WPAiE UWr

DOWODY OSOBISTE

DOWÓD OSOBISTY

Dowód osobisty jest **podstawowym dokumentem tożsamości obywatela RP.**

Dowód osobisty jest **dokumentem stwierdzającym tożsamość i obywatelstwo polskie** osoby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych państw członkowskich UE, państw EOG nienależących do UE oraz państw niebędących stronami umowy o EOG, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi oraz na podstawie jednostronnych decyzji innych państw, uznających ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granic.

Ponadto dowód osobisty **uprawnia do przekraczania granic** tych państw.

PRAWO I OBOWIĄZEK POSIADANIA DOWODU OSOBISTEGO

PRAWO DO POSIADANIA DOWODU

Prawo do posiadania dowodu osobistego przysługuje każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej - bez względu na jego wiek i zdolność do czynności prawnych. Oprócz posiadania obywatelstwa polskiego nie sformułowano żadnych innych przesłanek materialnoprawnych.

W przypadku osób niemogących wyrażać swojej woli, wola wejścia w posiadanie dowodu osobistego wyrażana jest przez umocowanego przedstawiciela.

OBOWIĄZEK POSIADANIA DOWODU

Pełnoletni obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, zamieszkujący na terytorium RP, jest obowiązany posiadać dowód osobisty.

DOWÓD OSOBISTY

ZASADA WYŁĄCZNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO

Przepis art. 6 ust. 2 u.d.o. statuuje **zasadę wyłączności dowodu osobistego** - jako **pojedynczego egzemplarza dokumentu**, rozumianego jako przedmiot materialny.

Każdy kolejny dokument, spełniający wymogi co do treści i wymogi co do techniki sporządzenia, jest oryginałem dowodu osobistego, wyłączającym możliwość skutecznego posługiwania się drugim dokumentem tego typu.

Wydanie więcej niż jednego dowodu obywatelowi objęte jest sankcją nieważności dowodu osobistego.

DOWÓD OSOBISTY

OSOBISTY CHARAKTER DOWODU OSOBISTEGO

Na osobisty charakter dokumentu, jakim jest dowód osobisty zwraca uwagę przepis art. 6 ust. 3 u.d.o.

Osobisty charakter dowodu osobistego, **pod względem formalnym**, wyraża się w tym, że **dokument zawiera wyłącznie dane dotyczące posiadacza**, z wyłączeniem danych innych osób.

Aspekt materialny osobistego charakteru dowodu odnosi się do **tytułu posługiwania się dowodem osobistym**, który **przysługuje wyłącznie jego posiadaczowi**.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

Zgodnie z art. 10a u.d.o., który wszedł w życie z dniem 4 marca 2019 r., dowód osobisty posiada warstwę graficzną oraz warstwę elektroniczną, przy czym wiarygodność danych zawartych w warstwie graficznej można potwierdzić poprzez ich porównanie z danymi zawartymi w warstwie elektronicznej.

Dowód osobisty umożliwia posiadaczowi uwierzytelnienie w usługach online za pomocą profilu osobistego, składanie podpisu osobistego oraz potwierdzanie obecności w określonym miejscu i czasie. Ponadto spełnia on wymogi dla kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego [zgodnie z rozporządzeniem PE i Rady nr 910/2014].

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

WARSTWA GRAFICZNA dowodu osobistego zawiera:

- dane dotyczące osoby - nazwisko, imię lub imiona, nazwisko rodowe, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, płeć, wizerunek twarzy, numer PESEL, obywatelstwo i odwzorowanie własnoręcznego podpisu [dotyczy osób, które ukończyły 12. rok życia i mogą złożyć podpis]
- dane dotyczące dowodu osobistego - serię i numer dowodu osobistego, datę wydania i datę ważności dowodu osobistego, oznaczenie organu wydającego dowód osobisty, numer CAN

NUMER CAN to numer dostępowy zamieszczony w postaci cyfr na awersie i w postaci kodu kreskowego na rewersie blankietu dowodu osobistego, którego podanie jest wymagane w celu nawiązania, za pośrednictwem czytnika kart, połączenia między warstwą elektroniczną dowodu osobistego a urządzeniem lub systemem teleinformatycznym.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

WARSTWA ELEKTRONICZNA dowodu osobistego zawiera:

- **dane dotyczące posiadacza dowodu osobistego i dane dotyczące dowodu osobistego** - zapisane w formie elektronicznej wraz z danymi uwierzytelniającymi te dane [z wyjątkiem numeru CAN i odwzorowania podpisu] oraz dane biometryczne w postaci wizerunku twarzy i odcisków palców
- **certyfiakat identyfikacji i uwierzytelnienia** wraz z danymi umożliwiającymi identyfikację elektroniczną i uwierzytelnienie
- **certyfiakat podpisu osobistego** wraz z danymi do składania podpisu
- **certyfiakat potwierdzenia obecności** wraz z danymi umożliwiającymi jego użycie
- **przestrzeń umożliwiającą zamieszczenie kwalifikowanego certyfiakatu podpisu elektronicznego**

Warstwa elektroniczna dowodu osobistego jest zabezpieczona przed nieuprawnionym odczytem i nieuprawnioną zmianą danych w niej zamieszczonych, przy czym dane posiadacza zapisane w warstwie elektronicznej dowodu osobistego są zabezpieczone w sposób umożliwiający stwierdzenie, że zostały zamieszczone przez uprawniony do tego organ.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

CERTYFIKAT IDENTYFIKACJI I UWIERZYTELNIENIA to poświadczenie elektroniczne służące do identyfikacji i uwierzytelnienia posiadacza dowodu osobistego, potwierdzające dane tego posiadacza, zamieszczane w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby, która posiada pełną lub ograniczoną zdolność do czynności prawnych.

Dane potwierdzone przez certyfikat identyfikacji i uwierzytelnienia zawarte są w **PROFILU OSOBISTYM**.

CERTYFIKAT POTWIERDZENIA OBECNOŚCI to poświadczenie elektroniczne, które posiadacz dowodu osobistego wykorzystuje do potwierdzenia swojej obecności w określonym czasie i miejscu, potwierdzające dane tego posiadacza.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

CERTYFIKAT PODPISU OSOBISTEGO to poświadczenie elektroniczne, które przyporządkowuje dane służące do walidacji podpisu osobistego do posiadacza dowodu osobistego, potwierdzające dane tego posiadacza i zamieszczane w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych i przy składaniu wniosku o wydanie dowodu osobistego wyraziła zgodę na zamieszczenie certyfikatu. Ponadto certyfikat podpisu osobistego może być zamieszczony w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby małoletniej, która ukończyła 13. rok życia, jeżeli zgodę na zamieszczenie certyfikatu wyraził rodzic, opiekun prawny lub kurator tej osoby.

PODPIS OSOBISTY to zaawansowany podpis elektroniczny w rozumieniu art. 3 pkt 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE, weryfikowany za pomocą certyfikatu podpisu osobistego.

Opatrzanie danych podpisem osobistym wywołuje w stosunku do podmiotu publicznego **skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu**.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

Data końca okresu ważności certyfikatu podpisu osobistego, certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu potwierdzenia obecności jest tożsama z datą ważności dowodu osobistego

KODY CERTYFIKATÓW

Użycie certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu podpisu osobistego jest możliwe po uprzednim ustaleniu przez posiadacza dowodu osobistego kodów dla każdego z tych certyfikatów, co następuje w siedzibie organu gminy przy odbiorze dowodu osobistego lub w każdym czasie po jego odbiorze.

Po ustaleniu kodów, posiadacz dowodu osobistego może w każdym czasie dokonać zmiany kodów, a w przypadku zablokowania kodu posiadacz dowodu osobistego może odblokować certyfikat przy użyciu kodu odblokowującego, który otrzymał przy odbiorze dowodu osobistego. Tych czynności można dokonać w dowolnym organie gminy lub przy użyciu przeznaczonej do tego aplikacji.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

KWALIFIKOWANY CERTYFIKAT PODPISU OSOBISTEGO

Zamieszczenie w dowodzie osobistym kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego wraz z danymi do składania tego podpisu oraz korzystanie z tego podpisu odbywa się na podstawie umowy posiadacza dowodu osobistego oraz dostawcy usługi zaufania.

W przypadku unieważnienia dowodu osobistego skutkującego niemożnością korzystania z tego certyfikatu Skarb Państwa nie ponosi kosztów związanych z zakupem nowego kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego.

Data końca okresu ważności certyfikatu podpisu osobistego, certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu potwierdzenia obecności jest tożsama z datą ważności dowodu osobistego, chyba że dojdzie do unieważnienia warstwy elektronicznej dowodu osobistego.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

UNIEWAŻNIENIE WARSTWY ELEKTRONICZNEJ DOWODU OSOBISTEGO

Minister właściwy do spraw wewnętrznych w przypadku uzasadnionego podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa wykorzystania warstwy elektronicznej dowodu osobistego unieważnia certyfikaty, przy zachowaniu ważności warstwy graficznej dowodu osobistego.

Unieważnienie może dotyczyć wszystkich posiadaczy dowodów osobistych lub grupy posiadaczy dowodów osobistych o tych samych cechach zabezpieczeń.

Minister może określić czas, w którym będą wydawane dowody osobiste niezawierające w warstwie elektronicznej danych, o których mowa w art. 12a ust. 1 pkt 2-4 u.d.o.

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

ZAWIESZENIE I COFNIĘCIE ZAWIESZENIA CERTYFIKATÓW

Zgłoszenia zawieszenia lub cofnięcia zawieszenia certyfikatów zamieszczonych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego dokonuje posiadacz dowodu osobistego mający pełną zdolność do czynności prawnych, który czasowo utracił kontrolę nad dokumentem. W imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych zgłoszenia dokonuje rodzic, opiekun prawny lub kurator. Ponadto zgłoszenia może dokonać pełnomocnik legitymujący się pełnomocnictwem szczególnym do dokonania takiej czynności.

Zgłoszenie zawiera dane posiadacza dowodu osobistego - imię lub imiona, nazwisko oraz numer PESEL. Zgłoszenia można dokonać w formie dokumentu elektronicznego [po opatrzeniu kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym], przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu posiadacza dowodu osobistego oraz osobiście w siedzibie organu dowolnej gminy, w formie pisemnej [po opatrzeniu własnoręcznym czytelnym podpisem zgłaszającego].

WARSTWY DOWODU OSOBISTEGO

Certyfikaty zamieszczone w warstwie elektronicznej dowodu osobistego **podlegają zawieszeniu na okres nie dłuższy niż 14 dni**, licząc **od dnia dokonania zgłoszenia**. Jeżeli w tym okresie nie nastąpi cofnięcie zawieszenia tych certyfikatów, certyfikaty te oraz dowód osobisty podlegają unieważnieniu z mocy prawa.

Zawieszenie certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia, certyfikatu podpisu osobistego lub certyfikatu potwierdzenia obecności powoduje **zawieszenie ważności dowodu osobistego**. Podpis osobisty posiadacza dowodu osobistego złożony w okresie zawieszenia albo po unieważnieniu certyfikatu podpisu osobistego nie wywołuje skutków prawnych. Późniejsze **cofnięcie zawieszenia certyfikatu nie wpływa na ważność czynności** dokonanej **w okresie zawieszenia**.

Certyfikaty, zamieszczone w warstwie elektronicznej dowodu osobistego **zawiesza minister właściwy do spraw wewnętrznych**, który również cofa zawieszenie certyfikatów.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

Postępowanie zakończone czynnością wydania dowodu jest **prowadzone wyłącznie na wniosek**. Jest to przepis bezwzględnie obowiązujący, dlatego wydanie dowodu osobistego, które miałyby charakter czynności podjętej z urzędu, stanowi naruszenie prawa.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 u.d.o. **organem właściwym** do przyjęcia wniosku o wydanie dowodu osobistego jest **organ dowolnej gminy**, a zatem ustawodawca zrezygnował z ustalenia właściwości miejscowej organu. **Termin** na załatwienie sprawy przez organ gminy wynosi **30 dni - od dnia złożenia wniosku**.

Wniosek o wydanie dowodu osobistego **może złożyć osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych**. Osobą składającą wniosek jest osoba, która dopełnia czynności procesowej przed organem gminy - nie musi być ona tożsama z osobą ubiegającą się o wydanie dowodu osobistego.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

W przypadku, gdy **osobą ubiegającą się o wydanie dowodu jest osoba nieposiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych**, czynność złożenia wniosku powinna być dopełniona **przez przedstawiciela ustawowego**, którym jest rodzic, opiekun prawny lub kurator.

Wyjątek w tym zakresie **dotyczy osoby niepełnoletniej, która może samodzielnie złożyć wniosek - nie wcześniej niż 30 dni przed dniem, w którym ukończy 18 lat.**

Gdy w siedzibie organu gminy wniosek składany jest przez przedstawiciela ustawowego osoby nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych **wymagana jest, zgodnie z art. 27 u.d.o. obecność osoby, w której imieniu składany jest wniosek.** Wyjątkiem od zasady osobistego stawiennictwa jest sytuacja, gdy osobą ubiegającą się o wydanie dowodu osobistego jest dziecko, które nie ukończyło 5 lat.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

Organ gminy potwierdza tożsamość i obywatelstwo osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego **na podstawie ważnego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego.**

W w przypadku osoby, która nabyła obywatelstwo polskie - na podstawie dokumentu podróży lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, bądź też danych zawartych w rejestrze PESEL oraz w Rejestrze Dowodów Osobistych, jeżeli osoba ta nie posiada tych dokumentów.

Organ gminy, w celu potwierdzenia tożsamości osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego, może dodatkowo żądać podania nazwiska rodzowego i poprzednio noszonego nazwiska, jeżeli były zmieniane, a także nazwisk, w tym rodowych, i imion rodziców, a ponadto dat i miejsc urodzenia rodziców.

Podczas składania wniosku o wydanie dowodu osobistego **pobiera się odciski palców** od osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego.

Organ gminy wydaje wnioskodawcy potwierdzenie złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

PRZYJĘCIE WNIOSKU W MIEJSCU POBYTU WNIOSKODAWCY

Odrębny przypadek złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego reguluje przepis art. 26 u.d.o - dotyczy on **sytuacji, gdy złożenie wniosku jest niemożliwe ze względu na chorobę, niepełnosprawność lub inną niedającą się usunąć przeszkodę w osobistym stawiennictwie w siedzibie organu** w celu złożenia wniosku. W takich przypadkach **organ gminy może przyjąć wniosek w miejscu pobytu** określonej osoby.

Ustawa wskazuje na dwa przypadki, w których **organ może nie przyjąć wniosku w miejscu pobytu** wnioskodawcy:

- **okoliczności mogą nie pozwalać na przyjęcie wniosku** - na przykład w chwili stawiennictwa pracownika urzędu organu gminy wnioskodawca nie jest w stanie zakomunikować swojej woli ze względu na nasilenie choroby - wówczas nie dochodzi do zainicjowania postępowania
- dochodzi do ustalenia, że **stan wnioskodawcy nie uniemożliwia dokonania czynności w formie pisemnej lub formie dokumentu elektronicznego** - wówczas organ poucza o możliwości złożenia wniosku w zwykłym trybie

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

FOTOGRAFIA ZAŁĄCZONA DO WNIOSKU

Do wniosku należy załączyć **fotografię wizerunku twarzy osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego**, która po odpowiednim procesie technicznym zostaje **włączona do treści warstwy graficznej** dowodu osobistego. Podstawowym wymogiem co do zdjęcia jest zupełne uwidocznienie twarzy od fotografowanej strony. Fotografia powinna przedstawiać **wizerunek osoby bez nakrycia głowy** oraz **okularów z ciemnymi szklami**.

W art. 29 ust. 4 i 5 u.d.o wskazano przyczyny usprawiedliwiające odstępstwo od tych wymogów:

- możliwe jest załączenie do wniosku fotografii osoby w okularach z przyciemnionymi szklami, jeżeli wniosek dotyczy osoby z wrodzonymi lub nabytymi wadami wzroku
- możliwe jest dołączenie do wniosku fotografii osoby w nakryciu głowy, jeżeli jest to związane ze względami religijno-wyznaniowymi, a także gdy osoba uprawdopodobni, że taka potrzeba wynika z konsekwencji przebytego leczenia lub zaistniałego wypadku.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

ODBIÓR DOWODU OSOBISTEGO

Odbiór dowodu osobistego następuje **osobiście w siedzibie organu gminy**, w którym został złożony wniosek. Osobistego stawiennictwa podczas odbioru dowodu osobistego wymaga się także, jeżeli posiadaczem dowodu jest osoba nieposiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych. Nie dotyczy to osób, które nie ukończyły 5 roku życia, a także osób, które ukończyły 5. rok życia i nie ukończyły 12. roku życia, obecnych w siedzibie organu gminy w chwili składania wniosku o wydanie dowodu osobistego.

Dowód osobisty osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych odbiera rodzic albo opiekun, a dowód osobisty osoby posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych odbiera osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego, rodzic albo kurator.

Odrębny tryb dotyczy sytuacji, gdy złożenie wniosku odbyło się **w trybie z art. 26 ust. 1 u.d.o.** Wówczas odbiór dowodu osobistego może dokonać **pełnomocnik**, który musi legitymować się **pełnomocnictwem szczególnym** do dokonania odbioru dowodu osobistego.

WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO

Formalizacja czynności odbioru dowodu osobistego wynika z nakazu dokumentowania na piśmie odbioru dowodu osobistego - w formie formularza. Wydanie dowodu ma formę czynności materialno - technicznej.

Organ gminy wydając dowód osobisty:

- sprawdza, czy dane zamieszczone w warstwie graficznej dowodu osobistego są zgodne ze stanem faktycznym oraz czy odciski palców tej osoby są zgodne z odciskami palców zamieszczonymi w warstwie elektronicznej dowodu osobistego
- zapewnia warunki pozwalające na ustalenie pozostających wyłącznie w posiadaniu tej osoby kodów umożliwiających identyfikację elektroniczną i złożenie podpisu osobistego
- przekazuje do jej wyłącznej dyspozycji kod umożliwiający odblokowanie certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu podpisu osobistego w formie umożliwiającej odczytanie zapisanych danych osobom z dysfunkcjami wzroku

Przy odbiorze kolejnego dowodu osobistego przedkłada się dowód osobisty posiadany przez osobę, której wydano nowy dowód osobisty.

ODMOWA WYDANIA DOWODU OSOBISTEGO

ODMOWA WYDANIA DOWODU OSOBISTEGO przyjmuje formę decyzji administracyjnej, która posiada rygor natychmiastowej wykonalności. Przesłanki materialnoprawne wydania decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego zostały zawarte w art. 32 u.d.o.

Odmowa wydania dowodu osobistego następuje w dwóch przypadkach:

- niespełniania wymogów przez fotografię załączoną do wniosku w formie dokumentu elektronicznego
- złożenia wniosku z naruszeniem innych przepisów ustawy o dowodach osobistych - decyzja o odmowie wydania dowodu osobistego można wydać jedynie wówczas, gdy wcześniej nie doszło do odmowy przyjęcia wniosku

Od decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego przysługuje odwołanie do wojewody. Odwołanie jest rozpatrywane w terminie 14 dni od dnia jego wniesienia.

WYMIANA DOWODU OSOBISTEGO

WYMIANA DOWODU OSOBISTEGO polega na zastąpieniu dotychczasowego dowodu osobistego kolejnym dokumentem tego typu. Posiadacz dowodu osobistego, przestając korzystać z dotychczasowego dokumentu, tracąc zdolność poświadczania zawartych w nim danych, obejmuje faktyczne władztwo nad innym, który taką zdolność nabywa.

Wprawdzie art. 46 u.d.o. posługuje się pojęciem wydania dowodu osobistego, które obejmuje semantycznie tylko końcową część procesu wymiany, ale nie ma wątpliwości, że chodzi tu o wydanie dokumentu, który zastąpi dotychczasowy dowód, a więc o jego wymianę.

WYMIANA DOWODU OSOBISTEGO

Przepis art. 46 u.d.o. wymienia enumeratywnie **przesłanki wymiany dowodu**. Obejmują one przypadki, które mogą mieć różny charakter prawny:

- **podstawy związane z prawnymi właściwościami dowodu osobistego** - upływ terminu ważności, zmiana danych zawartych w dowodzie osobistym [z wyjątkiem zmiany nazwy organu wydającego i zmiany nazwy miejsca urodzenia], unieważnienie certyfikatów warstwy elektronicznej dowodu osobistego, żądanie wymiany dowodu osobistego na dowód osobisty z warstwą elektroniczną [i inne z art. 46 ust. 1 pkt 4b u.d.o.], stwierdzenie przez organ gminy wady technicznej dowodu osobistego lub błędnej personalizacji
- **podstawa związana z dezaktualizacją danych uwidocznionych, będącą wynikiem upływu czasu** - zmiana wizerunku twarzy w stosunku do wizerunku zamieszczonego w dowodzie, w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza
- **podstawy związane z materialnym charakterem dowodu** - utrata dowodu osobistego, uszkodzenie dowodu osobistego w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację, przekazanie znalezionej dowodu osobistego przez osobę trzecią, uprawdopodobnienie przez posiadacza dowodu osobistego podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania jego danych osobowych [w tym serii i numeru dowodu osobistego]
- **inne podstawy** - ubezwłasnowolnienia całkowitego osoby, w której dowodzie osobistym zamieszczono certyfikat identyfikacji i uwierzytelnienia lub certyfikat podpisu osobistego, ubezwłasnowolnienia częściowego osoby, w której dowodzie osobistym został zamieszczony certyfikat podpisu osobistego

W przypadku podstawy związanej z upływem terminu ważności o wydanie nowego dowodu osobistego należy wystąpić co najmniej 30 dni przed upływem terminu ważności dowodu. W pozostałych przypadkach - niezwłocznie.

UTRATA WAŻNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO

UTRATA WAŻNOŚCI, następująca *ex lege*, związana jest z **upływem terminu ważności dowodu osobistego**. Dowód osobisty nie jest dokumentem ważnym bezterminowo, a więc traci on swoją ważność z upływem terminu prawa materialnego, którego bieg rozpoczyna się z dniem wydania.

Utraty ważności nie należy utożsamiać z obciążeniem dowodu wadą nieważności - upływ terminu ważności powoduje wyłącznie utratę waloru skutecznego posługiwania się dowodem osobistym, który został prawidłowo wydany.

Zasadą jest, że **ważność dowodu osobistego** trwa przez okres **10 lat** - dotyczy osób, które w dniu wydania dowodu osobistego mają ukończone 12 lat. Natomiast **dowód osobisty wydany osobie, która nie ukończyła 12 roku życia**, jest ważny przez okres **5 lat** od dnia wydania.

UNIEWAŻNIENIE DOWODU OSOBISTEGO

UNIEWAŻNIENIE jest instytucją prawa administracyjnego materialnego, której funkcją jest pozbawienie skuteczności dokumentu służącego do długotrwałego poświadczania faktów i dopełniania czynności prawnych.

Unieważnienie dowodu osobistego następuje w drodze **czynności materialno - technicznej** - takie stanowisko wynika z orzecznictwa sądów administracyjnych [zob. wyroku WSA w Białymstoku z dnia 17 maja 2012 r. - II SA/Bk 71/12].

Unieważnienie może nastąpić **wyłącznie w okresie ważności dowodu osobistego i wywołuje skutki *ex nunc***. Przepis art. 50 ust. 1 u.d.o. ma charakter bezwzględnie obowiązujący, a więc **spełnienie choćby jednej** ze wskazanych **przesłanek rodzi po stronie organu obowiązek unieważnienia dokumentu**.

UNIEWAŻNIENIE DOWODU OSOBISTEGO

Przesłankami unieważnienia dowodu osobistego są:

- zmiana danych zawartych w dowodzie osobistym - nie dotyczy zmiany nazwy organu wydającego
- zmiana wizerunku twarzy w stosunku do wizerunku zamieszczonego w dowodzie osobistym w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza dowodu osobistego
- utrata dowodu osobistego
- uszkodzenie dowodu osobistego w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jego posiadacza
- przekazanie znalezionej dowodu osobistego do organu gminu lub konsula RP przez osobę trzecią
- unieważnienie certyfikatów warstwy elektronicznej dowodu osobistego
- żądanie wymiany dowodu osobistego na dowód osobisty z warstwą elektroniczną [i inne z art. 46 ust. 1 pkt 4b u.d.o.]
- ubezwłasnowolnienia całkowite posiadacza dowodu osobistego, w którego dowodzie osobistym w warstwie elektronicznej został zamieszczony certyfikat identyfikacji i uwierzytelnienia lub certyfikat podpisu osobistego
- ubezwłasnowolnienia częściowe posiadacza dowodu osobistego, w którego dowodzie osobistym w warstwie elektronicznej został zamieszczony certyfikat podpisu osobistego
- utrata obywatelstwa polskiego przez posiadacza dowodu osobistego
- zgon posiadacza dowodu osobistego
- wydanie decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego - w przypadku gdy dowód został uprzednio wystawiony

UNIEWAŻNIENIE DOWODU OSOBISTEGO

W art. 50 ust. 3 u.d.o. uregulowano **moment, w którym następuje unieważnienie dowodu osobistego** i **powiązano go każdorazowo z dniem, w którym nastąpiło zdarzenie uzasadniające unieważnienie dowodu osobistego**. Natura zdarzeń rodzących skutek unieważnienia wskazuje, że mogą one nastąpić w tej samej chwili, co unieważnienie albo mogą występować z pewnym wyprzedzeniem w stosunku do daty unieważnienia.

Natomiast w przypadku zmiany danych, o ile nie nastąpiło unieważnienie w związku z przekazaniem nowego dowodu osobistego, unieważnienie następuje po upływie 4 miesięcy od zaistnienia okoliczności zmiany danych.

Właściwość miejscową organu przypisano do cechy zdarzenia, jakie determinuje konieczność unieważnienia dokumentu.

STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO

STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI DOWODU OSOBISTEGO stanowi **sankcję administracyjną** wymierzoną posiadaczowi dowodu osobistego, który wyłudził poświadczenie nieprawdziwych danych w dowodzie osobistym, **przedstawiając organowi** w toku postępowania **dane nieodpowiadające rzeczywistości**.

Przyczyna podania obiektywnie **nieprawdziwych danych nie ma** większego **znaczenia dla rezultatu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności dowodu** [odpowiedzialność administracyjna], ale może mieć znaczenie dla ewentualnej odpowiedzialności karnej osoby, która wyłudza poświadczenie nieprawdy w dowodzie osobistym.

Stwierdzenie nieważności dowodu osobistego **wywołuje skutki z mocą wsteczną [ex tunc]** i następuje w formie **decyzji administracyjnej**. Odwołanie od decyzji o stwierdzeniu nieważności dowodu osobistego podlega rozpatrzeniu przez organ II instancji w terminie 14 dni od jego złożenia.

DOKUMENTY PASZPORTOWE

RODZAJE DOKUMENTÓW PASZPORTOWYCH

DOKUMENTY PASZPORTOWE

```
graph TD; A[DOKUMENTY PASZPORTOWE] --> B[PASZPORT]; A --> C[PASZPORT TYMCZASOWY]; A --> D[PASZPORT DYPLOMATYCZNY]; A --> E[PASZPORT SŁUŻBOWY MSZ];
```

PASZPORT

PASZPORT
TYMCZASOWY

PASZPORT
DYPLOMATYCZNY

PASZPORT
SŁUŻBOWY
MSZ

PASZPORT

Dokument paszportowy, w tym paszport, **uprawnia do przekraczania granicy i pobytu za granicą** oraz **poświadcza obywatelstwo polskie**, a także **tożsamość osoby** w nim wskazanej - w zakresie danych, które zawiera dokument paszportowy. W okresie swojej ważności dokumenty paszportowe stanowią własność Rzeczypospolitej Polskiej.

Paszport ma **formę książeczki** - ich **zapewnienie i sporządzanie paszportów** należy do kompetencji **ministra właściwego do spraw wewnętrznych**. Poprzez sporządzenie paszportu należy rozumieć przeniesienie danych osobowych i biometrycznych osoby ubiegającej się o wydanie dokumentu paszportowego do książeczki paszportowej - w postaci graficznej i elektronicznej.

PRAWO DO OTRZYMANIA PASZPORTU

Prawo do otrzymania paszportu przysługuje każdemu obywatelowi RP, choć może być on pozbawiony tego prawa bądź też prawo do otrzymania paszportu może być ograniczone na podstawie szczególnych przepisów.

PASZPORT

ZAKRES DANYCH ZAWARTYCH W PASZPORCIE

W paszporcie zamieszcza się **nazwisko, imiona, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, płeć, wizerunek twarzy posiadacza, podpis posiadacza, datę wydania i datę upływu ważności paszportu, serię i numer paszportu, numer PESEL i nazwę organu wydającego, a także dane biometryczne.**

Podpisu nie zamieszcza się w paszporcie wydawanym osobie małoletniej, która nie ukończyła 13 lat, a także w paszporcie wydawanym osobie, która ukończyła 13 lat, ale z powodu niepełnosprawności nie może złożyć podpisu samodzielnie.

Obrazu linii papilarnych nie zamieszcza się w paszporcie wydawanym osobom małoletnim, które nie ukończyły 12 lat, a także osobom, od których pobranie odcisków palców jest fizycznie niemożliwe.

PASZPORT

Organem paszportowym właściwym do wydania paszportu zwykłego jest **wojewoda** lub **konsul**. Paszport wydaje lub odmawia jego wydania wojewoda do którego wpłynął wniosek. Natomiast **konsul jest organem właściwym do wydawania paszportów dla osób przebywających poza granicami RP**. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zgodnie z art. 44 u.d.p., paszport może być wydany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Dokument paszportowy, w tym paszport, wydawany jest zawsze **na wniosek** osoby pełnoletniej - po przedłożeniu wymaganych dokumentów, pobraniu danych biometrycznych i uiszczeniu opłaty.

Do wypełnionego wniosku należy dołączyć **dowód uiszczenia opłaty**, a w przypadku skorzystania z ulgi lub zwolnienia z opłaty - należy przedstawić do wglądu odpowiedni **dokument uprawniający do ulgi** lub **zwolnienia z opłaty**. Ponadto należy dołączyć, wykonaną w ciągu 6 ostatnich miesięcy, kolorową fotografię na jasnym jednolitym tle o wymiarach 35 x 45 mm. Fotografia ma przedstawiać osobę w pozycji frontальной bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami, patrzącą na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami.

WYDANIE PASZPORTU

Wniosek o wydanie paszportu **powinien być złożony osobiście**. Przy składaniu wniosku wymaga się osobistego stawiennictwa ubezwłasnowolnionego oraz małoletniego, o ile ukończył 5 rok życia.

W przypadku osoby małoletniej - wniosek składają rodzice lub opiekunowie prawni. Wniosek może złożyć jeden z rodziców, dołączając pisemną zgodę drugiego z rodziców, którego podpis poświadczony jest przez organ paszportowy lub notariusza - chyba że na podstawie orzeczenia sądu jeden z rodziców został pozbawiony władzy rodzicielskiej lub władza ta została ograniczona.

W przypadku braku zgodności stanowisk rodziców lub niemożności uzyskania zgody jednego z nich, zgodę na wydanie dokumentu paszportowego zastępuje orzeczenie sądu rodzinnego. Jeżeli uzyskanie zgody jednego z rodziców jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, dokument paszportowy za granicą może być wydany za zgodą tylko jednego z rodziców, o ile przemawia za tym dobro małoletniego.

WYDANIE PASZPORTU

POBRANIE DANYCH BIOMETRYCZNYCH

Pobranie danych biometrycznych oznacza **pobranie odcisków palców** i odbywa się w trakcie procedury przyjmowania wniosku o wydanie paszportu, przy użyciu elektronicznego urządzenia przeznaczonego do pobierania odcisków palców.

Pobierane są **odciski palców wskazujących obu dłoni**, a jeżeli linie papilarne tych palców są nieczytelne lub brak jest jednego z palców - **odciski pobiera się kolejno z pary palców środkowych, serdecznych lub pary kciuków**. Jeżeli osoba nie posiada jednej dłoni lub nie posiada pary odpowiadających sobie palców, wówczas pobiera się odcisk palca wskazującego jednej dłoni, a jeżeli jest to niemożliwe odpowiednio palca środkowego, serdecznego lub kciuka.

Informację o tym, z których palców pobrano odciski lub informację o braku możliwości pobrania odcisków palców organ paszportowy odnotowuje we wniosku o wydanie paszportu.

WYDANIE PASZPORTU

OPŁATA ZA PASZPORT

Paszport **wydawany jest odpłatnie**, a opłaty za wydanie dokumentów paszportowych stanowią dochód budżetu państwa. Wysokość opłat reguluje **rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lutego 2010 r w sprawie opłat za wydanie dokumentu paszportowego oraz ich zwrotu**. Opłata pobierana za wydanie paszportu wynosi 140 zł, a w przypadku, gdy paszport wydawany jest małoletniemu, który w dniu złożenia wniosku nie ukończył 13 roku życia - opłata wynosi 60 zł

Zgodnie z art. 9 u.d.p., nie pobiera się opłaty od osób które w dniu złożenia wniosku mają ukończone 70 lat, osób przebywających w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystających z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych jeżeli wyjazd za granicę następuje w celu długotrwałego leczenia lub w związku z koniecznością poddania się operacji, osób które złożyły wniosek o wymianę paszportu z powodu jego wady technicznej oraz żołnierzy wyznaczonych do pełnienia służby poza granicami państwa [nie dotyczy żołnierzy zawodowych].

WYDANIE PASZPORTU

W art. 8 ust. 1 u.d.p. sformułowano **katalog osób, którym przysługuje ulga w opłacie za wydanie paszportu**. W razie **zbiegu tytułów uprawniających do ulgi w opłacie za wydanie paszportu przysługuje tylko jedna ulga w opłacie**.

Katalog obejmuje:

- emerytów rencistów oraz osoby niepełnosprawne [w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych] a także współmałżonków tych osób pozostających na ich wyłącznym utrzymaniu - 50% opłaty
- osoby przebywające w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystające z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych - 50% opłaty
- kombatantów [oraz inne osoby do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego] - 50% opłaty
- osoby małoletnie do czasu podjęcia ustawowo określonego obowiązku szkolnego, uczniów i studentów - 50% opłaty
- członków rodzin wielodzietnych [w rozumieniu ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny], jeżeli posiadają Kartę Dużej Rodziny
 - ◆ dzieci - 75% opłaty
 - ◆ rodziców oraz małżonków rodziców - 50% opłaty

WYDANIE PASZPORTU

Należy zaznaczyć, że w przypadku wydania paszportu przez konsula opłata określona jest przez **przepisy wykonawcze**, wydane na podstawie **ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. - Prawo konsularne**. Obecnie zawarte są one w rozporządzeniu Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 grudnia 2015 r w sprawie opłat konsularnych. Opłaty określone są w euro, a następnie przeliczane na walutę, w której są przyjmowane. Przeliczenie dokonywane jest na podstawie kursu referencyjnego tej waluty w stosunku do euro, obowiązującego w ostatnim dniu poprzedniego miesiąca, ogłaszanego przez Europejski Bank Centralny.

Zgodnie z **taryfą opłat konsularnych**:

- opłata za wydanie paszportu wynosi 110 euro
- opłata za wydanie paszportu osobie małoletniej, która w dniu złożenia wniosku o wydanie paszportu nie ukończyła 13 roku życia wynosi 70 euro
- opłata za wydanie paszportu przed upływem terminu ważności dotychczas posiadanego paszportu, jeżeli paszport został utracony lub zniszczony z przyczyn zawinionych przez jego posiadacza wynosi 330 euro

WYDANIE PASZPORTU

ODBIÓR PASZPORTU

Odbiór paszportu następuje **osobiście**, ze względu na zawarte w nim dane biometryczne. Od wymogu osobistego stawiennictwa odstępuje się w przypadku małoletniego lub osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie. W takim przypadku odbioru może dokonać jeden z rodziców lub opiekun ustanowiony przez sąd.

Osoba odbierająca dokument paszportowy sprawdza za pomocą czytnika elektronicznego, czy dane osobowe i biometryczne zamieszczone w tym dokumencie są zgodne ze stanem faktycznym.

Przy odbiorze paszportu **przedkłada się dotychczas posiadany dokument paszportowy, który zostaje anulowany przez przedziurkowanie całości książeczki paszportowej** [z wyłączeniem stron zawierających ważne wize] oraz **przecięcie trzeciej okładki paszportu** od połowy dowolnej krawędzi do środka okładki. **Anulowany paszport zwraca się wnioskodawcy.** Osoba odbierająca dokument potwierdza jego odbiór poprzez wpisanie daty i złożenie własnoręcznego podpisu na wniosku o wydanie paszportu.

PASZPORT

ZASADA WYŁĄCZNOŚCI PASZPORTU

Generalną zasadą jest zasada wyłączności paszportu - a zatem **obywatel może posiadać tylko jeden dokument paszportowy danego typu.**

Wyjątkowo możliwe jest wydanie tej samej osobie drugiego paszportu. Wyjątek ten może być uzasadniony **względami ochrony życia i zdrowia osoby, poważnymi trudnościami w prowadzeniu przez nią działalności humanitarnej, a także względami bezpieczeństwa państwa.**

Ponadto obejmuje on **sytuacje, w których posiadanie w paszporcie wiz lub stempli potwierdzających przekraczanie granicy lub pobyt na terytorium innego państwa, uniemożliwia lub znacznie utrudnia wjazd na terytorium innego państwa.**

Okres ważności drugiego paszportu wynosi **dwa lata od dnia wydania.**

ODMOWA WYDANIA PASZPORTU

ODMOWA WYDANIA PASZPORTU następuje na wniosek sądu prowadzącego postępowanie w sprawie karnej lub karnej skarbowej przeciwko osobie ubiegającej się o paszport albo prowadzącego postępowanie w sprawie nieletniego lub postępowanie cywilne, a także na wniosek organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub organu postępowania wykonawczego.

Odmowa wydania paszportu ma charakter obligatoryjny, choć w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem tej osoby konsul może wydać paszport tymczasowy, o czym informuje organ występujący z wnioskiem.

Odmowa wydania paszportu następuje w drodze **decyzji administracyjnej**.

WYMIANA PASZPORTU

W przypadku zmiany lub konieczności sprostowania danych dotyczących nazwiska, imion, daty i miejsca urodzenia, płci lub numeru PESEL, posiadacz paszportu powinien wystąpić o wymianę paszportu w ciągu 30 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji administracyjnej lub prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego zmianę albo sporządzenia aktu małżeństwa stwierdzającego zmianę nazwiska.

W przypadku obywateli polskich przebywających za granicą termin ten wynosi 90 dni.

UTRATA WAŻNOŚCI PASZPORTU

Paszport jest ważny przez **10 lat od daty wydania**, a w przypadku **paszportu** wydanego **małoletniemu, który nie ukończył 13 lat** - termin ważności paszportu wynosi **5 lat od daty wydania**.

Dokument paszportowy traci ważność **z dniem zawiadomienia o jego utracie, zniszczeniu lub znalezieniu, z dniem utraty obywatelstwa polskiego, z dniem śmierci posiadacza oraz po upływie 60 dni od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia stwierdzającego zmianę danych lub sporządzenia aktu małżeństwa.**

W razie śmierci posiadacza paszport zwracany jest kierownikowi USC lub organowi paszportowemu przez osobę zgłaszającą zgon lub inną osobę posiadającą paszport osoby zmarłej.

UNIEWAŻNIENIE PASZPORTU

UNIEWAŻNIENIE PASZPORTU następuje na wniosek sądu prowadzącego postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe, postępowanie w sprawie nieletniego lub postępowanie cywilne albo organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub postępowanie wykonawcze w sprawie karnej

Unieważnienie następuje również wówczas, gdy paszport został wydany z naruszeniem przepisów ustawy, jak również unieważnieniu podlega, na wniosek sądu prowadzącego postępowanie, paszport małoletniego, co do którego ma zostać wydane orzeczenie w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej.

Posiadacz unieważnionego dowodu ma obowiązek zwrotu dokumentu organowi paszportowemu.

UNIEWAŻNIENIE PASZPORTU

Unieważnienie paszportu przyjmuje prawną formę **decyzji administracyjnej**. Unieważnienia dokonuje **wojewoda** właściwy miejscowo ze względu na miejsce zameldowania na pobyt stały lub czasowy, a w razie braku takiego miejsca - wojewoda właściwy miejscowo ze względu na miejsce ostatniego zameldowania na pobyt stały lub czasowy, a za granicą **konsul**.

W razie unieważnienia paszportu **przysługuje zwrot opłaty** w wysokości 1/10 opłaty za każdy pełny rok objęty unieważnieniem, a w przypadku paszportów o krótszym terminie ważności odpowiednio 1/5 i 1/2 opłaty **Wysokość opłaty podlegająca zwrotowi może być ustalona w decyzji o unieważnieniu paszportu**.

PASZPORT TYMCZASOWY

Paszport tymczasowy to szczególna forma dokumentu paszportowego, wydawanego przez wojewodów i konsulów, która przysługuje obywatelowi w przypadkach nagłych, związanych z chorobą lub pogrzebem członka rodziny, a także związanych z prowadzoną działalnością zawodową.

Ponadto przysługuje one także obywatelowi przebywającemu za granicą na czas oczekiwania przez niego na doręczenie paszportu sporządzonego w kraju. Paszport tymczasowy przysługuje również osobom przebywającym czasowo w Polsce lub za granicą na powrót do miejsca stałego pobytu, a także wydawany jest osobom od których pobranie odcisków palców jest fizycznie niemożliwe, ale przeszkoda ma charakter czasowy i przemijający.

Dopuszcza się możliwość wydania paszportu tymczasowego z urzędu osobom przebywającym za granicą, które nie posiadają dokumentu paszportowego jeżeli przemawiają za tym ważne okoliczności.

PASZPORT TYMCZASOWY

W odróżnieniu od paszportu zwykłego, **paszport tymczasowy nie zawiera cech biometrycznych i nie jest wyposażony w mikroprocesor**. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wydawanie przez konsula paszportu tymczasowego bez zamieszczania w tym paszporcie numeru PESEL. Takí paszport tymczasowy może być wydany małoletniemu urodzonemu za granicą, obywatelowi polskiemu zamieszkałemu poza okręgiem konsularnym, a także obywatelowi polskiemu stale zamieszkałemu w okręgu konsularnym, któremu do chwili złożenia wniosku o paszport nie został nadany numer PESEL.

Paszport tymczasowy jest **ważny przez okres w nim wskazany, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy** od daty jego wydania.

Za wydanie paszportu tymczasowego pobiera się opłatę w wysokości 30 zł. W przypadku wydawania paszportu tymczasowego przez konsula opłata za wydanie paszportu tymczasowego osobie wynosi 40 euro, a w przypadku osoby małoletniej - 30 euro. Opłata za wydanie paszportu tymczasowego na czas oczekiwania na doręczenie paszportu sporządzonego w RP osobie, która w dniu złożenia wniosku o wydanie paszportu nie ukończyła 70 roku życia, wynosi 15 euro.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

PODSTAWOWE POJĘCIA

ZMIANA IMIENIA - zastąpienie wybranego imienia innym imieniem, zastąpienie dwóch imion jednym imieniem lub odwrotnie, dodanie drugiego imienia, zmiana pisowni imienia lub imion lub zmiana kolejności imion

ZMIANA NAZWISKA - zmiana na inne nazwisko, zmiana pisowni nazwiska lub zmiana nazwiska ze względu na formę właściwą dla rodzaju żeńskiego lub męskiego

CZŁONEK RODZINY - małżonek i wstępny osoby ubiegającej się o zmianę imienia lub nazwiska

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

PODSTAWA OGÓLNA

ustawa z dnia 17
października 2008 r.
o zmianie imienia i
nazwiska

PODSTAWY SZCZEGÓLNE

ustawa z dnia 28
listopada 2014 r. - Prawo o
aktach stanu cywilnego

ustawa z dnia 25 lutego
1964 r. - Kodeks rodzinny i
opiekuńczy

PRZESŁANKI ZMIANY IMIENIA LUB NAZWISKA

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, zmiany imienia lub nazwiska można dokonać wyłącznie z ważnych powodów. Dotyczy to w szczególności przypadków, gdy dotyczą one:

- zmiany imienia lub nazwiska ośmieszającego albo nieliczącego z godnością człowieka
- zmiany imienia lub nazwiska na imię lub nazwisko używane
- zmiany imienia lub nazwiska na imię lub nazwisko, które zostało bezprawnie zmienione
- zmiany imienia lub nazwiska na imię lub nazwisko noszone zgodnie z przepisami prawa państwa, którego obywatelstwo również się posiada

PRZESŁANKI ZMIANY IMIENIA LUB NAZWISKA

ZMIANA IMIENIA LUB NAZWISKA UCHODźCY

Zmiany imienia lub nazwiska cudzoziemca, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, można dokonać **wyłącznie ze szczególnie ważnych powodów** związanych z **zagrożeniem jego prawa do życia, zdrowia, wolności lub bezpieczeństwa osobistego**.

NABYCIE IMIENIA

Zagadnienie nabycia imienia regulują przepisy art. 58 - 59 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego.

Osoba, która dokonuje zgłoszenia urodzenia, składa **oświadczenie o wyborze nie więcej niż dwóch imion dla dziecka**. Oświadczenie o wyborze imienia stanowi **element protokołu zgłoszenia urodzenia** lub zgłoszenia urodzenia w formie dokumentu elektronicznego.

Wybrane **imiona nie mogą być zamieszczone** w akcie stanu cywilnego w **formie zdrobniącej**, a także **nie mogą mieć charakteru ośmieszającego** lub **nieprzyzwoitego**.

NABYCIE IMIENIA

Imię lub imiona dziecka mogą być imionami obcymi, przy czym nie ma znaczenia w tym zakresie obywatelstwo czy narodowość rodziców.

Ponadto, można wybrać imię, które nie wskazuje na płeć dziecka, ale w powszechnym znaczeniu jest przypisane do płci.

Jeżeli wybrane przez rodziców imię lub imiona nie spełniają ustawowych wymogów, kierownik USC odmawia przyjęcia oświadczenia o wyborze imion i nadaje dziecku imię w formie decyzji administracyjnej, podlegającej natychmiastowemu wykonaniu.

NABYCIE NAZWISKA

NABYCIE NAZWISKA - ZASADY OGÓLNE

Zagadnienie nabycia nazwiska regulują przepisy art. 88 - 90¹ ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz art. 68 - 69 p.a.s.c.

Dziecko, co do którego istnieje **domniemanie**, że **pochodzi od męża matki**, nosi **nazwisko będące nazwiskiem obojga małżonków**.

Jeżeli **małżonkowie mają różne nazwiska**, **dziecko nosi nazwisko wskazane w ich zgodnych oświadczeniach**. Małżonkowie **mogą wskazać nazwisko jednego z nich albo nazwisko utworzone przez połączenie nazwiska matki z nazwiskiem ojca dziecka**.

NABYCIE NAZWISKA

Oświadczenia w sprawie nazwiska dziecka są składane jednocześnie z oświadczeniami o nazwiskach, które będą nosić małżonkowie.

Jeżeli małżonkowie nie złożą zgodnych oświadczeń w sprawie nazwiska dziecka, nosi ono nazwisko składające się z nazwiska matki i dołączonego do niego nazwiska ojca.

Przy sporządzeniu aktu urodzenia pierwszego wspólnego dziecka małżonkowie mogą złożyć przed kierownikiem USC zgodne oświadczenia o zmianie wskazanego przez nich nazwiska dziecka albo oświadczenia w sprawie nazwiska dziecka, jeżeli nazwisko dziecka nie zostało przez nich wskazane.

NABYCIE NAZWISKA

Przyjęcie przez kierownika urzędu stanu cywilnego oświadczeń, o których mowa w art. 88 § 3 k.r.o.*, dokumentuje się w formie **protokołu**, który podpisują składający oświadczenie i kierownik USC.

Protokół przesyła się kierownikowi USC właściwemu do sporządzenia aktu małżeństwa rodziców dziecka w terminie jednego dnia roboczego od dnia sporządzenia protokołu, który dołącza do aktu małżeństwa wzmiankę dodatkową o nazwisku dziecka.

*oświadczenia w sprawie nazwiska dziecka albo oświadczenia o zmianie nazwiska, wskazanego przez rodziców

NABYCIE NAZWISKA

NABYCIE NAZWISKA - W SYTUACJI USTALENIA OJCOSTWA

Jeżeli **ojcostwo** zostało **ustalone przez uznanie**, **dziecko nosi nazwisko wskazane w zgodnych oświadczeniach rodziców**, składanych jednocześnie z oświadczeniami koniecznymi do uznania ojcostwa. Rodzice mogą wskazać nazwisko jednego z nich albo nazwisko utworzone przez połączenie nazwiska matki z nazwiskiem ojca. Jeżeli rodzice nie złożyli zgodnych oświadczeń, dziecko nosi nazwisko składające się z nazwiska matki i dołączonego do niego nazwiska ojca.

W razie sądowego ustalenia ojcostwa sąd nadaje dziecku **nazwisko w wyroku ustalającym ojcostwo**. Jeżeli **ojcostwa nie ustalono**, dziecko nosi **nazwisko matki**.

Do zmiany nazwiska dziecka, które w chwili uznania już ukończyło 13 lat, jest potrzebna jego zgoda.

NABYCIE NAZWISKA

Nazwisko dziecka utworzone przez połączenie nazwiska matki z nazwiskiem ojca dziecka albo przez połączenie nazwiska jednego z rodziców z nazwiskiem jego małżonka, od którego dziecko nie pochodzi, nie może składać się z więcej niż dwóch członów.

W skład nazwiska dziecka wchodzi **pierwsze człony nazwisk podlegających połączeniu**, chyba że w wyniku połączenia powstałoby nazwisko, którego człony są jednakowe.

NABYCIE NAZWISKA

ZMIANA IMIENIA LUB NAZWISKA W TRYBIE PRZEPISÓW U.Z.I.N.

Zmiana imienia lub nazwiska następuje **na wniosek osoby ubiegającej się o zmianę**, a w przypadku małoletniego dziecka - zmiana następuje **na wniosek przedstawiciela ustawowego dziecka**.

Wniosek o zmianę imienia lub nazwiska **składa się do wybranego kierownika USC**, a osoby zamieszkałe poza granicami RP mogą złożyć wniosek o zmianę imienia lub nazwiska za pośrednictwem konsula RP, wskazując kierownika USC, któremu wniosek ma zostać przekazany.

W przypadku gdy wniosek o zmianę imienia lub nazwiska jest składany osobiście, wnioskodawca przedstawia do wglądu dokument stwierdzający tożsamość.

NABYCIE NAZWISKA

Wniosek o zmianę imienia lub nazwiska zawiera:

- **dane osoby, której zmiana dotyczy:** imię lub imiona i nazwisko oraz nazwisko rodowe, wskazanie kierownika USC, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tego aktu, a także numer PESEL, jeżeli został nadany
- **imię lub nazwisko, na jakie ma nastąpić zmiana**
- **wskazanie miejsca sporządzenia aktu urodzenia małoletnich dzieci,** jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tych aktów
- **adres do korespondencji** wnioskodawcy
- **uzasadnienie**
- **oświadczenie wnioskodawcy,** że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została wydana już decyzja odmowna

NABYCIE NAZWISKA

Po zmianie imienia można mieć najwyżej dwa imiona.

Po zmianie nazwiska nie może składać się ono z więcej niż dwóch członów, chyba że zmiana następuje na nazwisko noszone zgodnie z przepisami prawa państwa, którego obywatelstwo również się posiada.

Zmiana nazwiska może dotyczyć nazwiska noszonego aktualnie lub nazwiska rodzowego, przy czym zmiana nazwiska noszonego po zawarciu małżeństwa, gdy jest ono tożsame z nazwiskiem rodzowym, rozciąga się na nazwisko rodowe wyłącznie na wyraźne żądanie osoby ubiegającej się o zmianę nazwiska.

NABYCIE NAZWISKA

ZASADA OCHRONY NAZWISK HISTORYCZNYCH

Zmiany nazwiska nie dokonuje się w przypadku ubiegania się o zmianę na nazwisko historyczne, wstawione w dziedzinie kultury, nauki, działalności politycznej, społecznej albo wojskowej, chyba że osoba ubiegająca się o zmianę nazwiska posiada członków rodziny o tym nazwisku.

ZMIANA IMIENIA

ZMIANA IMIENIA W TRYBIE PRZEPISÓW P.A.S.C.

Rodzice mogą złożyć przed wybranym kierownikiem USC albo przed konsulem oświadczenie o zmianie imienia lub imion dziecka zamieszczonych w akcie urodzenia w terminie 6 miesięcy od dnia jego sporządzenia.

Zmiana imienia może polegać na zastąpieniu wybranego imienia innym imieniem, zastąpieniu dwóch imion jednym imieniem lub odwrotnie, dodaniu drugiego imienia, zmianie pisowni imienia lub imion lub zmianie kolejności imion dziecka.

ZMIANA IMIENIA

Kierownik USC odmawia przyjęcia oświadczenia, jeżeli nie został zachowany termin do jego złożenia.

Oświadczenie o zmianie imienia lub imion dokumentuje się w formie protokołu, który podpisują rodzice dziecka i kierownik USC albo konsul. Kierownik USC, który przyjął oświadczenie rodziców dziecka o zmianie imienia lub imion dziecka zamieszczonych w akcie urodzenia, przesyła protokół kierownikowi USC właściwemu do sporządzenia aktu urodzenia, w terminie jednego dnia roboczego od dnia sporządzenia tego protokołu, w celu dołączenia do aktu urodzenia wzmianki dodatkowej o zmianie imienia lub imion dziecka.

ZMIANA NAZWISKA

ZMIANA NAZWISKA - W SYTUACJI ZAWARCIA MAŁŻEŃSTWA PRZEZ MATKĘ

Jeżeli matka małoletniego dziecka zawarła małżeństwo z mężczyzną, który nie jest ojcem tego dziecka, małżonkowie mogą złożyć przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub przed konsulem zgodne oświadczenia, że dziecko będzie nosiło takie samo nazwisko, jakie zgodnie z art. 88 k.r.o. nosi albo nosiłoby ich wspólne dziecko.

Do zmiany nazwiska dziecka, które ukończyło 13 lat, jest potrzebna jego zgoda.

Nadanie dziecku tego nazwiska nie jest dopuszczalne, jeżeli nosi ono nazwisko ojca albo nazwisko utworzone na podstawie zgodnych oświadczeń rodziców dziecka przez połączenie nazwiska matki z nazwiskiem ojca.

ZMIANA NAZWISKA

Jeżeli matka lub ojciec małoletniego dziecka zawarli małżeństwo z osobą, która nie jest ojcem ani matką tego dziecka, przyjęcie przez kierownika USC albo przez konsula oświadczeń małżonków, że dziecko będzie nosiło takie samo nazwisko, jakie nosi albo nosiłoby ich wspólne dziecko, dokumentuje się w formie protokołu, który podpisują składający oświadczenie i kierownik USC albo konsul.

Kierownik USC, który przyjął oświadczenia małżonków, że dziecko będzie nosiło takie samo nazwisko, jakie nosi albo nosiłoby ich wspólne dziecko, przesyła protokół kierownikowi USC właściwemu do sporządzenia aktu urodzenia, w terminie jednego dnia roboczego od dnia sporządzenia tego protokołu, w celu dołączenia do aktu urodzenia wzmianki dodatkowej o nazwisku dziecka.

ZMIANA NAZWISKA

ZMIANA NAZWISKA W TRYBIE PRZEPISÓW K.R.O.

O nazwisku, które każdy z małżonków będzie nosił po zawarciu małżeństwa, decyduje jego oświadczenie złożone przed kierownikiem USC. Oświadczenie może być złożone bezpośrednio po zawarciu małżeństwa albo przed sporządzeniem przez kierownika USC zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa.

Małżonkowie mogą nosić wspólne nazwisko będące dotychczasowym nazwiskiem jednego z nich. Każdy z małżonków może również zachować swoje dotychczasowe nazwisko.

ZMIANA NAZWISKA

Każdy z małżonków połączyć ze swoim nazwiskiem dotychczasowe nazwisko drugiego małżonka. Nazwisko utworzone w wyniku połączenia nie może składać się z więcej niż dwóch członów.

Protokół przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński zawiera nazwisko, które każdy z małżonków będzie nosił po zawarciu małżeństwa.

W razie niezłożenia oświadczenia w sprawie nazwiska, każdy z małżonków zachowuje swoje dotychczasowe nazwisko.

ZMIANA NAZWISKA

ZMIANA NAZWISKA W TRYBIE PRZEPISÓW K.R.O. i P.A.S.C.

W ciągu trzech miesięcy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu małżonek rozwiedziony, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem USC lub konsulem powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa.

Przyjęcie oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa dokumentuje się w formie **protokołu**, który podpisują rozwiedziony małżonek oraz kierownik USC albo konsul.

ZMIANA NAZWISKA

Kierownik USC, który przyjął oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, przesyła protokół kierownikowi USC właściwemu do sporządzenia aktu małżeństwa w terminie jednego dnia roboczego od dnia sporządzenia tego protokołu, w celu dołączenia do aktu małżeństwa wzmianki dodatkowej o nazwisku rozwiedzionego małżonka.

Konsul, który przyjął oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, przesyła niezwłocznie protokół kierownikowi USC właściwemu do sporządzenia aktu małżeństwa w celu dołączenia do aktu małżeństwa wzmianki dodatkowej o nazwisku rozwiedzionego małżonka.